

Fotografovaná řeč mluvicího filmu je právě tak dílem stroje jako dílem a výrazem lidským.

Co má převahu?

Jde o umění užívající řeči, jde tedy o určitý způsob slovního výrazu právě tak jako o záměrnost fyziko-chemické cesty.

Zamýšlený účín záleží na obou složkách, jež skládají nový celek.

Jaká je závislost uměleckého projevu mluvicího filmu na uvedených cestách?

Zamýšlený účín (předpokládáme-li ovšem, že se přijímané zvuky kryjí s intencemi tvůrce zvukového filmu) záleží zhruba na těchto věcech: Na citlivosti přijímacího aparátu. Na vzdálenosti mikrofону od zvukového zdroje. Na výškách přijímaných zvukových jednotek. Na jejich intenzitě, barvě, na prostředí jejich vzniku a záznamu atd. až konečně na způsobu zpracování a na kvalitě užitého materiálu. Stejně důležitý je ovšem systém reprodukční a naposled rychlost promítání.

Je takové množství závislostí věci ku prospěchu nebo na škodu?

Většina vyjmenovaných složek je s to měnit a stupňovat zvukový výraz. Tyto možnosti rozhojňují tvárné prostředky.

To vše směřuje k deformaci.

Strojové zaznamenání a strojová reprodukce zkresluje původní zvuk tak jako tak. Při mluvicím filmu nemůže jít o nic jiného než o to, aby zvuk jako složka hereckého projevu byl převeden do řady filmového dramatu. Teď už nejde o řeč, kterou slyšíme z jeviště nebo dokonce při konverzaci. Mluvicí film hledá pravdivost své vlastní řady. Bylo by bláhové, aby se snažil napodobit nefilmovou realitu zvukovou za cenu ztráty svých vlastních prostředků, jež mají (nebo mohou mít) emotivní účín.

Co to prakticky znamená?

Zvukové prolínání, zvukovou grotesku, symfonii detonací atd.

Vraťme se k řeči filmového dramatu!

Filmová tvorba se dosud nemůže odvolat na dílo, které by bylo po této stránce dokonalé. Mluvicí film jako umění svého druhu teprve vzniká.

Na jakém pozadí vzniká a jaké má předpoklady?

Zákony mluvicího filmu se odvozují ze současné umělecké praxe filmové, ze zvukové reportáže filmové, z hlásných trub rádia a snad i z reprodukcí gramofonových desek. Krátce z řady, kde vládne povaha zvukové fotografie anebo povaha hlasových snímků.

Podle tohoto pojetí by bylo nutno organizovat řeč filmového dramatu odlišně od řeči filmových reportáží, ale je mluva uvedených reportáží vskutku sdělná? Nejde už zde o řeči při výjimečných příležitostech, o afekt a o jakýsi patos i při nicotných snímcích doporučujících nějaké zboží?

Film mluví vždy k obecnstvu, nejde-li o umění, jde o senzací nebo o reklamu, ale to, co se mluví, nemá být v žádném případě přeslechnuto. K tomu konci si osvojuje filmová reportáž jakousi naléhavost, to však neznamená, že tento zvláštní oznamovací způsob má pro tvorbu básnické řeči filmové menší cenu než obvyklá řeč sdělná.

Film – nebo aspoň nejvýznačnější část filmové tvorby – počítá při realizaci dramatu se skutečnostmi tak, jak jsou, proč by tomu bylo jinak se slovem?

Film nepočítá jen s realitou, ale s působením reality. Jeho zornost je vždy zaostřena k této záměrnosti. Složku obecnstva si nemůžeme odmyslit.

Jde tedy o umění, ale estetika filmu vůbec je estetika věcí v pohybu! V popředí této disciplíny nemůže stát slovo.

Věci v pohybu a pohyb sám předpokládá časové měřítko. Čas je princip stejně zvukový jako pohybový. Nejvýraznějším znakem mluvicího filmu je slovo, jež udává nebo mělo by udávat rytmus dramatického pohybu jako rytmus obrazových stříd.

Z čeho to plyne?

Z prostředků, které jsou mluvicímu filmu dány. Mluví-li se při nějaké dramatické akci, je potom slovo nejdůležitější.

Je tedy mluvicí film tvar, kde se akce soustřeďuje na slova?

Mluvicí film není film mluvený. Jaký je v tom rozdíl? Mluvicí film uskutečňuje podle vlastních pravidel a vlastními prostředky (především tedy řečí) svůj dramatický záměr. Film mluvený napodobuje divadlo. Množství užitých slov nemluví ani pro filmovost ani proti ní. To je věc ekonomie vycházející z plánu, který směřuje k dosažení zamýšleného účínu.

Dá se předvídat směr vývoje?

Slovo jako nejvýznačnější znak mluvicího filmu určí ztvárnění všech ostatních filmových složek. Slovo se stane dominantou mluvicího filmu.